

УДК 304.2:329.63(4)

DOI:<https://doi.org/10.30970/PPS.2022.42.44>

МАРГІНАЛІЗАЦІЯ КЛАСОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ХХІ СТ

Артем Синюченко

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет, кафедра політології
вул. Володимирська, 60, 01033, м. Київ, Україна*

В статті поставлено питання щодо впливу технологічних зрушень в умовах нового тисячоліття на процеси класової маргіналізації та запит на формування нових політичних інструментів подолання проявів соціальної та політичної сегрегації. Визначено, що технологічні зрушення мають дуальну природу та, з одного боку, відбивають прогресивний поступ людства до науково-технічного прогресу та досягнення більш високих стандартів матеріального життя та суспільного процвітання, а з іншого, призводять до розмивання традиційної класової структури суспільств певного технологічного укладу та властивих їй ознак класів. Автором окреслено, що прискорення процесів маргіналізації класової ідентичності в новітню добу зумовлено впливом низки чинників, які мають в своїй основі не лише технологічну, але й політичну, міграційну, урбаністичну основу. Аналіз показав, що проблема маргіналізації різних видів ідентичності (класової, расової, етнічної тощо) супроводжується проявами просторової та соціальної сегрегації маргіналізованих спільнот. На основі узагальнень наукових розвідок визначено, що сформована нині мережа політичних інститутів не орієнтована на захист та надання ресурсів тим, хто транзитуює від традиційних класів до маргіналізованих груп. Системи протидії різним формам сегрегації та артикуляції політичних інтересів та запитів маргіналізованих меншин знаходиться на етапі започаткування та формування. Відтак констатовано, що потенціал колективної політичної активності маргіналізованих груп лише формується. Аналіз, проведений в дослідженні засвідчує, що поява політичної риторики, яка апелює до маргіналізованих груп, вказує на розуміння важливості політичного потенціалу маргіналізованих груп в умовах незворотних технологічних змін та трансформації соціальної та політичної матриці сучасного соціуму. Автором стверджується теза про те, що більш активне фокусування уваги політичних партій на окремих маргіналізованих групах має стати предметом окремої уваги політологів та політичних експертів. Це дозволяє сформулювати також висновок про те, технологічні зміни можуть стати драйвером трансформації змісту та інструментарію ідентифікації політичних інтересів меншин в умовах турбулентності політичних процесів нового тисячоліття.

Ключові слова: класова ідентичність, маргіналізація, прекаріат, політична система постіндустріальне суспільство.

Актуальність. Технологічні зміни, які наразі торкаються більшості держав світу, докорінно впливають на моделі та джерела суспільного розвитку постіндустріальної доби. Ми є свідками того, як у все більшій мірі ослаблюються можливості традиційних виробництв та сфер діяльності в забезпеченні доходів та зайнятості працівників [1]. Все очевидніше виявляє свою слабку релевантність новій епосі та система політичних та соціальних цінностей, на якій покоїлося суспільство індустріальної епохи. М. Кастельс, вказуючи на ознаки цих трансформацій, зазначав, що насправді мова йде не про поверхневі процеси, що можуть мати зворотній відлік. Мова йде про глибинну реструктуризацію капіталізму, новими ознаками якої є підвищена гнучкість, децентралізація та зростання ролі мереж, як внутрішніх, так і зовнішніх щодо корпорацій [2, с. 178].

Згідно образного висловлювання журналу *The Economist*, М. Кастельс виправдано користується репутацією одного із перших вагомих філософів нової епохи кіберпростору, якому вдалося оцінити глибину та зміст тих суспільно-політичних новацій, які слідують за технологічними змінами.

Особливо активно про суспільні трансформації нового тисячоліття почали вести мову з огляду великомасштабного розгортання Четвертої промислової революції (*Industry 4.0*), яка пронизує всі сфери життя суспільства. Найбільш відчутними є, за оцінками Вайдя С., Амбад П. і Бхосле, зміни у сфері інформаційного простору та комунікацій [3], не менш вражаючими є наслідки, на думку Лу, Ю. Дж., і Сесіл, Дж. у сфері приватного та суспільного буття через поширення інтернету речей [4] тощо. Нові системи і мережі справляють системний вплив на всі сектори сучасної економіки та соціуму й підсилюють процеси невизначеності та дестабілізації, особливо в умовах поглиблення взаємозалежності між державами в XXI столітті.

Трансформації XXI ст. мають комплексний прояв: все відчутніше їх ефекти зачіпають соціальні та політичні відносини. Нові виклики починають артикулюватися політичними партіями та їх лідерами з огляду потенційної реструктуризації політичного електорального поля попередніх десятиліть, розмивання класової основи політичних партій, що напряму, за оцінкою Бріньольфссона Е. та Макафі А. корелює з апокаліптичними наслідками втрати працівниками робочих місць в традиційних сферах та галузях під впливом технічних модернізацій [5].

Примітно, що ще у 2001 році Dick Morris в своїй статті «Direct democracy and the internet» колишній радник Білла Клінтона, прогнозував, що потенційні зміни в умовах Четвертої промислової революції завдяки Інтернету будуть настільки різючі, що створять передумови для нарощування потенціалу прямої демократії, а відтак зміняться не лише існуюча політична система в більшості західних держав, але й сама форма правління» [6]. І хоча такі відчайдушно сміливі прогнози не отримали свого підтвердження дотепер, процеси трансформаційних змін вочевидь запущені, і відтак можна вести мову про те, які саме сфери та елементи суспільної матриці будуть вилючені як зайві, а які під запитом сьогодення будуть активовані.

Аналіз досліджень та публікацій. Привернення уваги до нового етапу технологічного розвитку людства як суспільного та політичного феномену здійснив К. Шваб, фундатор Давоського економічного форуму [7], піднявши на глобальний рівень обговорення цього явища в 2016 році на всесвітньому майданчику WEF. Не менш багатообіцяючі зміни проаналізовано в книзі А. Росса «Індустрії майбутнього» [8]. Мова йде про ті сектори та сфери, які стануть головними драйверами економічних і соціальних змін. Кумулятивний ефект від розвитку штучного інтелекту, який є важливою складовою технологічних трансформацій XXI століття через Індустрію 4,0 безумовно зачепить не лише економічне буття, але й трансформує суспільні й політичні відносини, вразить також і соціокультурні цінності соціуму [9; 10]. Оскільки вплив Індустрії 4.0 на соціальний розвиток до цих пір не має однозначного сприйняття, ці питання є об'єктом посиленої уваги науковців [11]. Чи призведуть технологічні зміни до інституційних модернізацій, зокрема у частині макроекономічної та соціальної політики держав? Над цими актуальними питаннями розмірковують низка європейських учених, зокрема Сміт Дж., Бекбергенева Д. [12; 13] та інші.

Зауважимо, що наразі комплексних досліджень українських науковців з питань політологічних аспектів розгортання Індустрії 4,0 також є достатньо. Разом з тим варто визнати, що допоки саме суспільство вельми слабо виявляє готовність до технологічних змін нового тисячоліття, а події військової російської експансії на вітчизняні терена саме

технологічну природу процесів маргіналізації суспільної тканини відкинуть на невизначний термін.

Метою статті є виявлення ролі технологічних зрушень у посиленні процесів маргіналізації класової ідентичності та прекарізації в умовах XXI століття.

Виклад основного матеріалу. Технологічні зміни традиційно сприймаються в якості передумови економічних успіхів та соціальних досягнень, ознакою невпинного поступу людства до самовдосконалення та прогресу. Разом з тим не менш важливим є той факт, що вони водночас виступають чинником дестабілізації існуючого соціального та політичного статус-кво. Зокрема, це виявляється через активізацію процесів маргіналізації класової ідентичності в марксистському сенсі її тлумачення. Окреслені процеси не могли не привернути увагу науковців та експертів, зокрема у вигляді дискурсу щодо вичерпності усталеного підходу до класового поділу суспільства індустріальної епохи. Так, у резонансній праці Гая Стендінга "Прекаріат – новий небезпечний клас" [14] проголошено завершення епохи пролетаріату – класу, який формував матеріальний добробут націй та забезпечував баланс у протистоянні праця-капітал, та утвердження ери нового феномену – прекаріату. Які витоки цих змін та про кого власне ведеться мова, які наслідки це буде мати у найближчий період на політичне життя соціуму? Автор вказує на комплексну природу таких системних змін, виокремлюючи особливу роль технологічних чинників. Г. Стендінг окреслює на ті прошарки, які формують соціальну базу нового класу, а саме:

– безробітні, що втратили роботу та мають низькі можливості для її повернення з огляду структурних змін в системі виробництва, при яких цілі галузі та сфери діяльності втрачають суспільний запит, і, у першу чергу, з боку бізнесу;

– зайняте населення по традиційним видах діяльності (сфера обслуговування, муніципальні служби тощо) з край низьким рівнем доходів, що дозволяє забезпечувати базові чи близькі до них потреби без можливостей їх суттєвого зростання;

– зайняті в неформальному секторі економіки та ті працівники, що не мають стабільної роботи чи певності в її збереженні, зокрема особи, які не охоплені колективними договорами;

– населення, яке офіційно працює в умовах вимушеної неповної зайнятості, зокрема робітники, що знаходилися у відпустках без збереження зарплати на період припинення робіт та особи, переведені за економічними причинами на неповний робочий день чи тиждень;

– працівники, що виконують сезонні роботи, відтак також не охоплені трудовими договорами та зобов'язаннями з боку працедавців; працівники, що здійснюють трудову діяльність у шкідливих і тяжких умовах праці, зокрема особи, які працюють в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам.

Насправді, можна звичайно дебатовати, чого власне більше серед причин появи нового суспільного феномену: суб'єктивного (неоліберальна політика в США та країнах Європи в 80-90 х рр. XX століття з її обмежувальними та жорсткими підходами щодо соціального захисту та соціальних гарантій) чи об'єктивного (розвиток продуктивних сил, технологічні зрушення). У будь-якому випадку погоджуємося із слушною тезою вітчизняного науковця А. Шуліки, що «..основна цінність дослідження Гая Стендінга полягає у тому, що він описав політичні наслідки включення із ринку праці, відображені у відродженні популістичних політичних рухів, а також ультралівих і ультраправих партій в Європі та світі» [15, с. 53]. В умовах турбулентних змін XXI століття врешті решт доводиться констатувати, що сам факт маргіналізації класової ідентичності внаслідок технологічного прогресу не піддаються сумніву, а масштаби цього явища мають тенденцію до нарощування, і цивілізаційний поступ вряд чи продемонструє ретроградний тренд у напрямку суспільної матриці XIX та XX століть.

Процеси суспільної маргіналізації не є уособленням виключно новітньої доби, вони властиві будь-якій епосі, яка переживає зміну технологічних укладів та руйнаю на цьому підґрунті майнової, а відтак і класової структури суспільства з відповідними політичними наслідками. Також вони не стосуються в умовах глобалізаційних та технологічних зрушень сьогодення виключно пролетаріату, як класу. Новітня епоха демонструє колосальні зрушення в організації буття такого цивілізаційного інституту як міста, відтак саме в цьому контексті актуалізуються дискусії про маргіналізацію через зростаючу нерівність доходів між багатими та бідними прошарками в містах з різними рівнями та проявами просторової та соціальної сегрегації. Зокрема, наразі це стосується так званого середнього класу, який складав серцевину традиційного капіталізму та відповідної йому політичної надбудови. Маргіналізація середнього класу сучасних міст ідентифікується через збільшенні чисельності груп «... які зазнали історичної та/або сучасної систематичної дискримінації, сегрегації, насильства, ізоляції та/або культурного наклепу, що призвело до їх непропорційного сходження на нижчі шаблі соціально-економічних сходів і, таким чином, до бідніших верств суспільства. Така маргіналізація, на думку М. Паттілло, «... заснована на расі, етнічній належності чи належності до меншин, релігії, кольорі шкіри, мові, походженні, зокрема і міграційному, чи інших маркерах ідентичності в конкретному національному контексті...» [16]. Подальші дослідження показують, що попри набуття жителями сучасних мегаполісів «соціально-економічного статусу середнього класу», саме через цілу низку чинників виключення, досягнення майнового чи освітнього успіху часто не трансформуються в соціальну чи культурну інтеграцію до середнього класу [17].

Проблема маргіналізації класової, расової, етнічної тощо ідентичності в умовах новітньої епохи внаслідок складних технологічних, політичних, соціально-економічних тощо чинників, призводить до того, що сформоване інституційне тло не орієнтоване на захист та надання ресурсів тим, хто транзитуює від традиційних класів із їх апробованими часом системами протидії та політичного захисту до маргіналізованих груп. В певній мірі такі можливості як правило використовуються шляхом індивідуальної соціальної мобільності. Інструментарій же колективної політичної активності маргіналізованих груп лише формується.

Оскільки маргіналізація класової ідентичності як перманентний процес, що набув додаткової динаміки в останні десятиріччя, супроводжується у значній мірі нехтуванням інтересів маргіналізованих груп, вони виявляються відкинутими на узбіччя політичної та суспільної сфер. Певні успіхи у використанні маргіналізованих групи в якості середовища активних політичних маніпуляцій демонструє практика політичного життя в США. Так, зокрема звернення Д. Трампа до маргіналізованої ідентичності через Твітер багато в чому визначило перебіг президентських перегонів та вплинуло на висвітлення в новинах проблем та аспектів маргіналізації, що, у свою чергу, формувало відношення суспільства до них та, врешті решт, і політику [18].

Риторика, з якою апелюють до маргіналізованих груп, все активніше впроваджується в нинішнє американське політичне тло. Все частіше фокусування на окремих маргіналізованих груп є предметом роботи політологів та політичних експертів, це вочевидь змінює і подання політичних поглядів та саму політику. Зокрема те, у який спосіб та як саме політики ведуть мову про расові питання як фактор маргіналізації, це напряму впливає на залучення носіїв певних расових поглядів до політичного життя. Зокрема, теорія расового праймінгу передбачає, що відверта політична риторика, що є відкрито ворожою по відношенню до меншин, – наразі буде знехтувана. Разом з тим у випадках, коли в політичних промовах на расові аспекти меншин натякають тонко та використовують латентні підходи, сила реакції на сприйняття проблеми є відчутнішою. Подібні підходи все активніше знаходять своє застосування [19].

Неухильний характер технологічних змін новітнього тисячоліття несе нові виклики перед кожною національною державою та її політичними інститутами. Як за таких обставин забезпечувати політичну стабільність в країні та досягнення цілей стійкого розвитку та суспільного прогресу? Вочевидь, що нові форми зайнятості, у тому числі гібридні, гнучкі, дистанційні, які прийдуть на заміну традиційній, що відповідала реаліям ХХ століття, модифікують місце та роль профспілок та врешті всю системи політичного представництва відповідно до класової ідентичності індустріальної доби, посилять процеси невизначеності та прекаризації.

Сам процес маргіналізації класової ідентичності та активізації прекаризації посилюється під впливом як ендегенних, так і екзогенних викликів. Свою роль відіграє і поглибленню асиметрії економічного та геополітичних розвитку між державами-учасницями глобальних перегонів із властивими їм наслідками у вигляді загострення міграційних, екологічних, енергетичних тощо криз. Той факт, що ціла низка професій вже у середньостроковому періоді втратять свою актуальність, оскільки будуть витіснені автоматизацією робочих місць, об'єктивно призведе до змін в сформованій попередніми десятиліттями бюрократичній ієрархії, згортанні прошарку середнього класу із відповідними йому політичними інститутами.

У значній мірі певну прогностичну модель перебігу наступних подій як в економічному, а відтак і в політичному житті соціуму продемонстрували нам реакції політичних еліт на COVID-19 навіть на рівні країн Заходу із їх зрілими усталеними демократіями. Дистанційна робота, масові скорочення внаслідок обмежень у виробничій та підприємницькій діяльності, збільшення питомої ваги працівників без контрактів або по контракту з ненадійною зайнятістю, заборона на масові політичні протести продемонстрували посилення дестабілізації суспільного життя країн світу. Яким чином подолати нові виклики в умовах обмежень та жорсткої регламентації: збереження засад та цінностей демократичного суспільства з властивими їй політичними та економічними свободами, та в якійсь мірі, протидіяти подальшим ризикам процесів та явищ, які зачіпають безпеку та умови буття всього людства?

Технологічні трансформації актуалізують ще одне, не менш гостре питання: яким чином протидіяти в умовах великомасштабної цифровізації економічного, політичного, культурного життя громадян та їх держав загрозам кібербезпеки, які є цілком реальними? Адже завдяки новітнім технологіям, зокрема через активне використання онлайн-платформ, виникають можливості як для залучення маргіналізованих спільнот у політичний процес та зменшення у якійсь мірі просторової та соціальної сегрегації, так і використання маніпуляційних технологій для досягнення політичних цілей. Адже, як показав досвід окремих держав, вони здатні напряму впливати на політичний вибір громадян як у довгостроковому періоді (феномен Brexit), так і на більш передбачувану перспективу (звинувачення РФ у вибори президента США Трампа). В цьому контексті питання стосовно того, чи здатна демократія як загальноцивілізаційний продукт зберегти свою природу та переваги під впливом технологічних успіхів Індустрії 4,0 вже не виглядає недоречним [6].

Висновки. Технологічні зрушення в умовах нового тисячоліття відбивають прогресивний поступ людства до науково-технічного прогресу та досягнення більш високих стандартів матеріального життя та суспільного процвітання. Разом з тим об'єктивним дотичним наслідком виступає розмивання традиційного для певного технологічного укладу класової структури соціуму та властивих їй ознак класів, що призводить до прискорення процесів маргіналізації класової ідентичності. Проблема маргіналізації різних видів ідентичності (класової, расової, етнічної тощо) супроводжується проявами просторової та соціальної сегрегації

маргіналізованих спільнот. Аналіз досвіду держав із розвиненими та усталеними традиціями демократії засвідчив, що наразі сформована мережа політичних інститутів не орієнтована на захист та надання ресурсів тим, хто транзитуює від традиційних класів із їх апробованими часом системами протидії та політичного захисту до маргіналізованих груп. Інструментарій колективної політичної активності маргіналізованих груп лише формується. Аналіз показав, що поява політичної риторики, яка апелює до маргіналізованих груп, вказує на розуміння важливості політичного потенціалу маргіналізованих груп в умовах незворотних технологічних змін та трансформації соціальної та політичної матриці сучасного соціуму. Фокусування уваги на окремих маргіналізованих групах має стати предметом активної роботи політологів та політичних експертів, це вочевидь змінить зміст та форму виявлення політичних поглядів та інструментарій провадження політичних гасел.

Список використаної літератури

1. Kergroach, Sandrine. Industry 4.0: New Challenges and Opportunities for the Labour Market. *Foresight and STI Governance*. 2017. 11, 4, 6–8. URL: <https://foresight-journal.hse.ru/data/2018/01/09/1160538630/0-Kergroach-6-8.pdf> (дата звернення: 24.06.2022).
2. Castells M. *The Rise of the Network Society*, 2nd Edition, with a New Preface. Wiley-Blackwell, 2009. 656 p.
3. Vaidya, S., Ambad, P., & Bhosle, S. Industry 4.0—a glimpse. *Procedia Manufacturing*. 2018. 20, 233–238. DOI: 10.1016/j.promfg.2018.02.034 (дата звернення: 24.06.2022).
4. Lu, Y.J., and Cecil, J. An IoT (IoT)-based collaborative framework for advanced manufacturing. *Int. J. Adv. Manuf. Technol.* 2016. 84 (5–8). URL: <file:///C:/Users/Professional/Downloads/s00170-015-7772-0.pdf> (дата звернення: 24.06.2022).
5. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. *The second machine age: work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. First edition. New York : W.W. Norton & Company, 2014. 336 p.
6. Jeff Sparrow (2017) Can democracy survive the fourth industrial revolution? Should it? URL: <https://www.theguardian.com/sustainable-business/2017/jan/11/can-democracy-survive-the-fourth-industrial-revolution-should-it> (дата звернення: 24.06.2022).
7. Klaus, Schwab. *The Fourth Industrial Revolution. What It Means and How to Respond*. Foreign Affairs. (2015, December 12). URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2015-12-12/fourth-industrial-revolution> (дата звернення: 24.06.2022).
8. Росс А. Индустрия майбутнього / Пер. с англ. Київ : Наш формат, 2017. 357 с.
9. Fouad, Fekry. The Fourth Industrial Revolution is the AI Revolution An Academy Prospective. *International Journal of Business Information Systems*. 2019. Volume 8. № 5. P. 155–167. URL: <http://www.warse.org/IJISCS/static/pdf/file/ijiscs01852019.pdf> (дата звернення: 24.06.2022).
10. Saeed, Mousa. Industry 4.0: From Technical To Social Innovation. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. № 12s. P. 2839–2855.
11. Morrarr, R., Arman, H., & Mousa, S. (2017). The fourth industrial revolution (Industry 4.0): A social innovation perspective. *Technology Innovation Management Review*, 7(11), 12–20.
12. Smith J., Kreuztzer S., Moeller C., Karlberg M. (2016). Policy Department A: Economic and Scientific Policy—Industry 4.0. *European Parliament*, EU. P. 1–94.
13. Бекбергенева, Д. Е. Ключевые направления развития индустрии 4.0 в современных условиях цифровизации экономики. *Экономические науки*. 2020. 185. 61–65. DOI 10.14451/1.185.61 (дата звернення: 24.06.2022).
14. Standing, Guy. 2011. *The Precariat: The New Dangerous Class*. New York : Bloomsbury Academic.
15. Шуліка А.А. Політична прекарність в сучасному політичному процесі : монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 348 с.

16. Pattillo M. (2020) *Marginalized Middle Classes in the City: A Comparative Lens on Race, Class, and Power Issues in Race & Society: Spring 2020 Edition An Interdisciplinary Global Journal: Special Issue on the Global Black Middle Class*. URL: DOI: 10.34314/issuesspring2020.00003 (дата звернення: 24.06.2022).
17. Sacks, Tina K. 2018. *Invisible Visits: Black Middle-Class Women in the American Healthcare System*. New York : Oxford University Press URL: DOI: 10.1093/oso/9780190840204.001.0001(дата звернення: 24.06.2022).
18. Ott, B. L., & Dickinson, G. (). *The Twitter presidency: Donald J. Trump and the politics of White rage*. Routledge, 2019. URL: <https://doi.org/10.4324/9780429054259> (дата звернення: 24.06.2022).
19. Valentino, N. A., Neuner, F. G., Vandenbroek, L. M. The changing norms of racial political rhetoric and the end of racial priming. *Journal of Politics*. 2018. 80. 757–771. URL: <https://doi.org/10.1086/694845> (дата звернення: 24.06.2022)..

MARGINALIZATIONS OF CLASS IDENTITY IN THE CONDITIONS OF TECHNOLOGICAL TRANSFORMATIONS OF THE XXI CENTURY

Artem Syniuchenko

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Faculty of Philosophy, Department of Political Science
Volodimirskaya str., 60, 01033, Kyiv, Ukraine*

The article deals with the impact of technological changes on the processes of class marginalization and the demand for the formation of new political tools to overcome the manifestations of social and political segregation in the new millennium. The author substantiates that technological shifts have a dual nature, on the one hand, reflect the advance of mankind in scientific and technological progress, and on the other hand, the erosion of the traditional class structure of societies, signs of classes. The author outlines that the acceleration of class identity marginalization processes in modern times is due to influence on a number of factors that are based not only on technology but also on politics, migration, urban basis. Particular attention is paid to the different types of marginalization identity (class, racial, ethnic, etc.) that is accompanied by manifestations of spatial and social segregation of marginalized communities. The approaches of domestic and foreign scholars on the content of the study determined that the current network of political institutions is not focused on protecting and providing resources to transits from traditional classes to marginalized groups. Systems for counteracting segregation and articulation of political interests and demands of marginalized minorities are at the stage of initiation and formation. Thus, it is stated that the potential for collective political activity of marginalized groups is just being formed. The analysis conducted in the study shows the importance of marginalized groups political potential in the context of irreversible technological change and the transformation of the social and political matrix of modern society. The author noted that a focus of political parties on certain marginalized groups should be the subject of special attention by political scientists and political experts. It also allows to conclude that technological change can be a driver for the transformation of the content and tools for identifying the political interests of minorities in the turbulent political processes of the new millennium.

Key words: class identity, marginalization, precariat, political system, post-industrial society.